Aº. 1832.

Nº. 80.

DONDERDAG DEN 4den OCTOBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Algemeene Secretarij.

Den 2 October 1832.

De Algemeene Secretaris, als daartoe door den Hoogen Raad der Nederlandsche West-Indische Bezittingen geautoriseerd, maakt bij deze aan de belanghebbenden bekend, dat de termijn om zich *kosteloos* in het Burger-register der Kolonie *Suriname* te doen inschrijven, verlengd is tot en met den laatsten dag dezer maand October; zullende echter na dien tijd om geene redenen en onder geen voorwendsel hoegenaamd, inschrijving in het Burger-register, bedoeld bij art. 5 van het Reglement, meer *kosteloos* kunnen geschieden.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 29sten September, de Nd. Am. Brik *Sultane*, Kapt. FREDRIK NICKERSON, van Boston.

Den 1sten dezer, het Schip *Amsterdam*, Kapt. C. ABRAHAMS, van Amsterdam.

Den 2den, het Schip *Elisabeth Cornelia*, Kapt. J. D. DIETS, van Amsterdam; Passagiers: de Heeren *J. Bronkhorst Jr.*, *M. Bronkhorst*, *C. Cornelissen*, *J. L. W. Leers*, *A. J. Blancke*, en Mejufvrouw *Julie Cobat de Graffe*.

UITGEKLAARD.

Den 25sten September, de Nd. Am. Brik *Fox*, Kapt. C. SAUNDERS, naar Glouchester; lading: 226 vaten Malassie.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN, 3 *Augustus*. In de *Courier* van gisteren leest men het volgende, zeer belangrijke berigt:

»De gevolmagtigden der vijf mogendheden zijn laatstleden dingsdag vergaderd geweest, en, na eene lange beraadslaging over het door den Koning van Holland voorgeslagene tractaat, er toe overgegaan, om hetzelve te veranderen in eenen zin, welke — gelijk zij, overeenkomstig de verklaring van den hollandschen gezant, baron *van Zuijlen*, reden hadden om te gelooven — zoude worden goedgekeurd door den Koning deszelfs meester. Na omtrent die wijzigingen een besluit te hebben genomen, hebben de leden der conferentie een protocol opgemaakt en onderteekend, hetwelk men, naar wij vernemen, heden (den 2den) over Calais naar Brussel verzendt, ten einde aan den Koning van Belgie voorgelegd te worden, in de hoop, dat het zijne goedkeuring zal verkrijgen en de zaak binnen weinige dagen afgedaan zal zijn. Sir *R. Adair* is door lord *Palmerston* verzocht, om Koning *Leopold* de noodzakelijkheid op het hart te drukken van deszelfs toetreding tot dit laatste protocol, bij hetwelk het hollandsche tractaat, met zekere wijzigingen, door de conferentie is erkend en aangenomen.

»Het nieuwe tractaat verschilt wezenlijk van dat, hetwelk den Koning van Holland door de conferentie was voorgelegd, en verklaard was finaal en onherroepelijk te wezen. De Koning van Holland verwerpt geheel den grondslag van dat tractaat, welke bestond in de voorafgaande ontruiming van Antwerpen. Hij weigert toe te stemmen in de benoeming eener commissie van onderzoek, die zoude moeten bepalen welk gedeelte der schuld van het syndicaat aan de Belgen moet betaald worden, maar hij stemt er in toe, om, uit aanmerking van die weigering, af te zien van zijne aanspraak op een gedeelte van de achterstallen, welke reeds door de Belgen aan Holland verschuldigd zijn als hun deel van den interest der nationale schuld. Hij weigert insgelijks, de vrije vaart op de binnen-wateren toe te staan, maar stemt in dezelve toe tegen betaling van zekere regten. Aan den anderen kant, en bij wijze van inwilliging, maakt hij de capitalisatie der nationale schuld niet langer tot eene voorwaarde *sine qua non*, en belooft hij, het belgisch grondgebied te zullen ontruimen zoodra als het tractaat geteekend en de schikkingen, om al deszelfs bepalingen ten uitvoer te leggen, gemaakt zullen zijn.

»Vermits de buitengewone belgische gezant, de generaal *Goblet*, in naam van zijnen souverein geweigerd heeft, in eenige onderhandeling te treden, welke niet tot grondslag had de voorafgaande ontruiming van Antwerpen, zijn door de conferentie instructien naar Brussel gezonden, om de tegenwoordigheid van den heer *v. d. Weijer* te vragen, dewelke, naar men onderstelt, zich spoedig alhier zal bevinden, maar welke, gelijk men meent te moeten aanmerken, geene magt kan hebben, om op eenen anderen grondslag te handelen, ten zij hij gevolmagtigd zij door de kamers of door den Koning op deszelfs bijzondere verantwoordelijkheid."

De *Courier* besluit deze mededeeling met eene redenering over den zeer moeijelijken toestand, waarin vorst *Leopold* zich bevindt. »Indien hij het tractaat aanneemt (dus merkt de schrijver aan) zonder medewerking der kamers, dan overschrijdt hij de magt, welke de grondwet hem geeft; en, vermits het tegenwoordige ministerie in Belgie zich alleen heeft kunnen staande houden door aan de kamers de stellige verzekering te geven, dat men nimmer in eenig tractaat zoude toestemmen dan op den grondslag der voorafgaande ontruiming van Antwerpen, zien wij niet, hoe *Leopold*, het zij met of zonder toestemming der kamers, het voorstel der conferentie kan aannemen, zonder dat het ministerie veranderd worde. Het is wel bekend, dat de eenige partij, uit welke hij ministers zoude kunnen kiezen, welke geneigd zijn tot vrede tot elken prijs, die der ultra-katholijken is, welke den vrede tegen elke opoffering verlangen, omdat zij weten, dat een oorlog, bijaldien dezelve ongunstig voor Belgie uitviel, de hereeniging van dat land met Holland of met Frankrijk ten gevolge zoude hebben, hetwelk beiden nadeelig voor hen zoude zijn, omdat zij aan den eenen kant de protestantsche overmagt der Hollanders, en aan de andere zijde de ongodisterij der Franschen, gelijk zij het noemen, vreezen. Maar, indien *Leopold* zich aan de ultra-katholijke partij mogt aansluiten, zonder de populariteit, welke hij nu geniet, binnen drie maanden ten einde wezen, en zoude er binnen zes maanden eene beweging in Belgie plaats hebben, die hem van zijne kroon zoude berooven."

Ten slotte raadt de schrijver *Leopold* aan, de kamers bijeen te roepen, ten einde alzoo het tractaat door de natie te doen aannemen, of verwerpen; hij verwacht wel, dat de Belgen zich hevig over Engeland en Frankrijk en over het veronachtzamen der 24 artikelen zullen beklagen, maar hij meent tevens te mogen vooronderstellen, dat zij de bezorgdheid der genoemde mogendheden voor het vermijden van eenen europeschen oorlog in aanmerking zullen nemen, en dat zij zullen bedenken, dat zij, door hunne toestemming aan het tractaat te weigeren, het groote doel van het Heilig-Verbond zullen helpen bereiken, namelijk, dat zij alsdan de blaam van weigering, welke (gelijk de schrijver zich niet ontziet aan te merken) tot nog toe uitsluitend op Holland rust, op zich zelven zullen werpen. »In ieder geval (dus voegt de schrijver er bij) vertrouwen wij volkomen, dat *Leopold* de toegenegenheid en achting zijner onderdanen zal behouden."

(*Haarl. Courant.*)

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 *Julij*. Men leest in de monarchale bladen, dat verscheidene fransche officieren dezer dagen naar Italie zijn gezonden, ten einde naauwkeurige berigten intewinnen, nopens de sterkte en de positie der oostenrijksche troepen; en men schijnt zich te verwonderen, dat de Oostenrijkers die lieden niet vriendelijk ontvangen.

In dezelfde bladen wordt verzekerd, dat de maarschalk *Soult* heeft voorgesteld 300,000 man mobile nationale garde te verdeelen in 75 legioenen, elk van 4 battaillons van 1000 man; — om 15 legioenen dadelijk onder de linie-troepen in te steken; — 15 in de vestingen te leggen, en het overige in het westen en het zuiden te verdeelen, ten einde alzoo over de geheele landmagt te kunnen beschikken, — en om voorts uit het geheel een corps van 40 000 vrijwilligers te trekken, tot het vormen eener reserve-armee; — doch dat de Koning, met de meerderheid van het bewind, dergelijken maatregel niet goedkeurt, omdat eene zoodanige krijgsmagt, meestal bestaande uit lieden, welke niets te verliezen hebben, den revolutionairen tot een krachtigen steun zoude kunnen dienen.

— Men spreekt van de mogelijkheid eener aanstaande reize van vorst *Leopold*, na zijn huwelijk, naar Engeland.

PARIJS, 31 *Julij*. Een berigt uit Cherbourg, van 25 Julij, door het dagblad van Caën vermeld, houdt in, dat aldaar geene andere schepen ter reede lagen, dan de fregatten *Résolue* en *Médée*; de korvet *Ariadne*, en twee brikken, van welke eene naar de hoofden is gezeild, ten einde loodsen aan boord te nemen. Men verwachtte te Cherbourg nog drie linieschepen: *le Marengo*, *le Superbe* en *le Suffren*, en twee zware fregatten: *la Guerrière* en *la Melpomène*. De tijd van de aankomst dier bodems schijnt echter moeijelijk te bepalen te wezen, daar twee dezer linieschepen uit de Middellandsche-zee moeten komen, en *la Guerrière* nog niet eenmaal te Brest op de reede ligt. Men verhaalde, dat de admiraal *Ducrest-Villeneuve* het bevel over dit eskader zoude op zich nemen, en men scheen het daarvoor te houden, dat de engelsche vloot, onder bevel van den admiraal *Malcolm*, (die men nog ter reede van Duins waande, maar welke, gelijk bekend is, naar Plymouth en van daar naar Cork is gezeild) zich met de fransche vloot zoude vereenigen, ten einde eerlang voor de monden van de schelde te gaan kruisen.

(*Haarl. Courant.*)

ADVERTISSEMENTEN.

UITGAANDE REGTEN.

De fungerende Contrôleur Generaal der Nederl. W. I. Bezittingen, brengt bij

dezen ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de prijs, waarnaar Vijf percent uitgaande regten, *zonder meerder*, van en met den datum van heden, tot en met ultimo December aanstaande, dezer Kolonie uittevoeren Suiker, zullen geheven worden, is bepaald op ($7\frac{1}{2}$) Zeven en een halve Centen per pond Amsterdamsch Gewigt.

Paramaribo den 1 *October* 1832.

De fungerende Contrôleur Generaal voornoemd,

CH. L E E R S.

Over *zes* weken, dag en datum nader bekend te maken, zullen de ondergeteekenden door den Vendumeester M. A. KEIJSER, op publieke veiling doen verkoopen: het *HUIS* en *ERF* La. A. No. 16 *bis*, en het daaraan belende *ERF* La. A. No. 18; beide aankomende den Boedel wijlen den Heer O. EIJLERS, zullende de koop-conditien *acht* dagen vóór den verkoopdag, ten huize van den Vendumeester voormeld, ter *visie* liggen.

Paramaribo den 3 *October* 1832.

H. A. BUIK qq.

L. THIJM qq.

Op morgen namiddag 4 uren, *Vendu* ten huize van den Vendumeester S. F. FLU, van het *HUIS* en *ERF* aan de *Dominé Straat*, La. D. No. 371; aankomende den Boedel Mejufvrouw J. E. DE MONTEL.

Paramaribo den 4 *October* 1832.

P. DE MONTEL qq.

J. A. P. BEAUMONT qq.

JACOB ABRAHAM DE VRIES & Co.

Maken aan het geëerd Publiek bekend, dat zij ten namen voormeld eene *SLAGERIJ* aan de *Waterkant*, in het Huis La. B. No. 138, aankomende de Wed. LOBATO, hebben opgerigt; — recommanderen zich in de gunst der Ingezetenen, en beloven inmiddels eene exacte en prompte bediening.

Paramaribo den 4 *October* 1832.

NB. Zullende met het slagten, een aanvang gemaakt worden op *heden*.

Ontvangen per Kapt. ABRAHAMS, en te bekomen bij de ondergeteekenden: Nieuwe Haring, beste Aardappelen in groote manden, Boter, Westphaalsche Ham, Pater-Vleesch, Bilstukken, Saucijs de Boulogne, Rook- en Pekelspek in $\frac{1}{4}$ tonnen, Rolpens, Worst, Saucijsjes in vaatjes, halve tonnen wit Princesse Bier, beste Hijsan en Congo Thee; rood en blaauw geruite Gazen en Katoenen, Bonten, Dril, Satinet, Menbelchits, Katoen en Haarlemmer Streep, Vriesch Bont, blaauw Linnen, Hemden Linnens, Batist Katoen en Batist Neteldoek, Gingang, Pronk Koppen, Thee Serviesen, Thee Bladen, en meer andere Goederen.

Paramaribo den 2 *October* 1832.

H. DEGENHARD & Co.

Bij J. F. FAVERIJ te bekomen: Haver, IJzeren- en Verfwaren, als mede Stukgoederen.

TE KOOP:

Verscheidene *GEBOUWEN* van de Plantaadje *Johanneszoon*, met- of zonder de Gronden; — adres bij den ondergeteekende.

D. D A N J O N.

Mengelwerk.

VRIJHEID VAN DENKEN, SPREKEN, SCHRIJVEN EN DRUKKEN.

(*Vervolg en slot van No.* 78.)

Van alles, wat ketens schuwt, is het gedachte wel dat gene, wat dezelve het minst verdraagt. Deszelfs onderdrukking is niet slechts schadelijk, om dat zij het goede verhindert, maar het booze onmiddelijk bevordert. Wie den akkerbouw door en door kent, begint niet weder op nieuw met eikels. Dwang in opzigt tot de godsdienst behoort onder de verouderde kwalen, waarover, als eene gansche ontkrachting van godsdienstige begrippen, veel gezegd is, hoezeer zulk een dweepachtig misbruik door sommige nog vergoelijkt wordt. Met de vrijheid van mededeeling door spraak en pers is het anders gelegen. Zelfs verstandige mannen hebben dezelve, in sommige omstandigheden, nadeeliger geoordeeld voor het belang der regering, dan zij immer zelfs in den uitgestreksten zin, voor burgerlijke regten worden kan. Wat, zonder opzigt tot andere gronden, elke wet tegen de vrijheid der drukpers uitsluitend veroordeeelt, is de wezenlijke omstandigheid, dat zij, volgens haren aard, niet kan gehandhaafd worden. Heeft zij geene inquisitie-regtbank tot waren steun, kan zij thans gewis geen opgang meer maken. De begrippen komen zoo ligtelijk ter kennis van het publiek, dat elke maatregel tot beperking spot verwekt. Zoo lang het leeren-lezen niet verboden wordt, heeft zulks geen gevaar, en hoeveel nog te minder, wanneer onder tartaren en birmannen zelve drukkerijen gevestigd worden! Deze letterdruk zal en moet, ondanks alle verbod, de volken van alle ondrukking ontheffen en zich tot de ware vrijheid der drukpers wettigen. De schreden van het licht, hetzij tot vooruit- of teruggang, zijn in de verstandelijke en zedelijke wereld, aan wetten gebonden, welke niets gemeens hebben met de maatregelen der politie, welke de openlijke orde gebiedt. Dwang der drukpers is een nog bestaande schans voor de regeringen, om hare volken van de staatkundige vrijheid terug te houden. Is er, volgens hare meening, nog te veel licht voor handen, dan blijft er slechts ééne keuze over tusschen eene geheele sultans verduistering, waarvan de proeve haar slecht bekomen zoude, en de vrijheid der verlichting door FREDRIK II. Ieder volk, dat zekeren graad van staatkundige vrijheid en ontwikkeling bezit, gevoelt de behoefte eener vrije mededeeling van gedachten, welke geen slagboom, hoe zorgvuldig gesloten, in staat is te verhinderen. Waar volk en regenten zich tot één zeer wezenlijk belang vereenigen, is van de ontboeide denkkracht veel heils te wachten. Hij, die zich groot waant, als hij een dom volk op den nek treedt, kent de ware grootheid niet en loopt ligtelijk gevaar om van zijne hoogte ter neder gestooten te worden. Verbod van vrije mededeeling door spraak en pers dient alleen tot verbittering, en hierin ligt juist het ergste, dat het verbittert, zonder af te schrikken. Het vuurt hem, wien het treft, tot wederstand, die niet altijd voorspoedig blijft, doch eindelijk roemvol wordt. De jamerlijkste voorvallen, wier bestaan naauwelijks een paar uren duurt, grijpen plaats, omdat moed dezelve voorkomt; de ellendigste domooren weten zich als denkende koppen te doen gelden, en de dweepers verheffen zich tot martelaars der waarheid. Duizend insekten, welke één zonnestraal verjaagt, kruipen in de duisternis rond en deelen tot den laasten druppel van hun gif in de nog onverhoed zijnde gemoederen des volks. Het tegengif, bevattende de voortbrenselen van den geest der meer verlichten, verliest zijne kracht, omdat het doorgaans in te kleine deelen wordt toegediend, en niet zelden met het gif zelf verwisseld wordt.

Vrije mededeeling der gedachten door spraak en schrift staat in een onafscheidbaar verband met de vrijheid van denken, zonder welke geene beschaving mogelijk is. Aan haar is Europa zijnen roem, het oude Rome zijne heerschappij over de Barbaren, het Priesterdom zijn gezag tegen de Pausen, Engeland en Frankrijk, in lateren tijd, hunne magt over Europa verschuldigd. Hoe beschaafder de volksmenigte is, des te omzigtiger moet elke staat zijn omtrent hen, die als werktuigen en dieren gewoon zijn behandeld te worden. Groote mannen schuwden nooit dat licht. Vorsten zelve gedoogden het aanplakken van paskwillen op hunne regering. Kleine ambtenaars alleen haten hetzelve, even als dieven en straatboeren die gaarne in het donkeren wandelen. De Staatsministers, die zulks niet dulden kan en zich, achter het bolwerk van dwang verschuilt, staat gelijk met een zenuwzieken, wien de versche lucht kramp veroorzaakt. Eerlang ontstaat eene zamenzwering, welke niet te keeren is; zij steunt op de openbare volksmeening, welker geweld alles beslist. Boeken-censuur, welke niets anders begeert, dan den lof der overheid, hetzij dan gegrond of ongegrond, is de gereedste uitdaging om geweld met geweld te keeren. Dwang deugt nergens toe, noch voor het volk, noch voor de regering. Al is het verbod ook nog zoo gestreng, eerlang daagt de tijd, waarop het zachte licht zich eenmaal tot eene verteerende vlam verdikt. De tijd der Scythen is voorbij, die hunnen slaven de oogen uitstaken, om hen zonder verhindering den handmolen te doen draaijen. Vorsten en Overheden! raadpleegt de ondervinding, op dat ulieder vertrouwen zich met de liefde uwer Onderhoorigen tot de welluidendste zamenstemming vereenige!

De vrijheid der Drukpers is het laatste gerigt voor heimelijke zondaars, die hare regtbank éénigljk vreezen. Zij beschermt den beambten tegen snooden aanval en willekeur. Zij is de éénige wacht voor de burgerlijke wet en haar inwendig vermogen. Zij is het gerigtshof der openbare meening, dat nimmer misleid wordt, het ware godsgerigt, welks uitspraak zelfs de grootste geweldenaar ducht, omdat ieder in zich zelf de wettigheid in eigen geweten gevoelt. Men wage het, dit gerigtshof te sluiten, en MACHIAVEL herneemt zijne magtspreuk om den wil des souvereins als eerste grondwet van staat te doen eerbiedigen. Met haar verliest de burger zijn vaderland. Dit laatste woord, als geheel ijdel bij de willekeur des tirans, wordt uit het volkswoordenboek geschrapt. Men hoort het even weinig in den burgerstaat als in het tuchthuis. In dit laatste heerscht menigmaal gebrek aan versche lucht; er ontstaat stank en peststof, welke de gevangenen verslindt. Houdt het denkbeeld van Vaderland op, verbannen is welvaart en geluk, vrijheid en leven. Openbaar uiten van gevoelen hondt de magthebbende in teugel. Niemand laat gaarne zijn onrein linnen voor aller oogen wasschen en de Grooten nog het minst van allen.

Intusschen, ontaarde de vrijheid der Drukpers nimmer in losbandigheid! Zulk een misbruik tot ondeugende schennis van het heilige, of tot oefening van wederregtelijken moedwil, is even heilloos, als hare vrijheid, in het tegenovergesteld geval, tot heil verstrekt. Dan, dit misbruik te keeren, is de zaak der regering zelve. En welk doelmatiger middel heeft zij in handen, dan de verantwoordelijkheid van schrijver en drukker? Verwekt iemand door zijn schrijven oproer, lastert of bederft hij de zeden, zij brenge hem te regt, of verwijze hem tot straf! Niets is billijker, dan dat de schade, door het misbruik der drukpers veroorzaakt, spoedig onderzocht en spoedig gevonnisd worde. Vindt de gelasterde zijn regt alleen in langdurige en kostbare pleidooijen, dan wordt hij afgeschrikt van alle zulke bemoeijingen; de laster vindt gehoor; de verderfelijke grondbeginselen wassen voort en ter naauwernood zijn de rampzalige gevolgen meer te keeren; de orde wordt verbroken en het jammerlijk gif verspreidt zich al meer en meer. Ik zwijg van de kunst der pleitbezorgers, die, om rampzalig gewin, het goede kwaad en het kwaad goed heeten, en alles kunst- en wetmatig weten te verdraaijen. Hunne straf zij, door het openbaar gevoelen, oneer en verachting, en ontzegging der pleitzaal!

Maar de vrijheid der Drukpers te beteugelen, of geheel te vernietigen, zijn twee verschillende zaken. Misbruik alleen is geen toereikende grond tot verbod. Zal men den mensch de tong ontrukken, omdat hij slecht spreekt? Men steelt op straat; zal men daarom verbieden, op straat te gaan? Vele paarden slaan achteruit en zijn naauwelijks te berijden; zal men daarom alle paarden dooden? De roover overvalt den slapenden des nachts; zal men daarom verbieden, dat iemand zich ter rust begeve? De roekelooze sticht brand; zal men daarom verbieden, vuur te stooken? Zwaard, buskruid, magneet, boekdrukken, en velerlei kunsten zijn gevaarlijk; zal men die daarom allen verbieden? Zulk een verbod treft eindelijk het heiligste zelf, dat ook aan misbruik onderhevig is. Ook de Magistraten misbruiken hunne magt, en zouden zij echter gaarne zien, dat men hen alle magt ontnam.? Verantwoordelijkheid omtrent het misbruik: dit alleen is het ware middel. Boeken-censuur blijft een jammerlijk wapen om een ander te wonden, en bewerkt juist het tegenstrijdig doel. Belemmering van de vrijheid der Drukpers bewijst juist den ellendigen toestand des lands. Al wie openlijk berisping schuwt, behoede zich door wel te doen. Zijne zwakheid niet te willen belijden, is juist het grootste ongeluk dat zoowel omtrent regeringen als omtrent afzonderlijke personen geldt. Waar de vrijstaat der wetenschap door dwang belemmerd wordt, is hij zeer nabij zijnen ondergang, en zulk een verschijnsel verstrekt der regering even weinig tot voordeel, als tot eer. Met den bloei der wetenschappen laat zich geen verval van den staat denken. Zoodra de geleerde rondom zich spionnen ziet, die op hem loeren en gereed zijn hem in hechtenis te nemen, zoodra hij iets zegt of schrijft, dat aan de regering mishaagt, houdt hij de uitvloeisels van zijnen geest in zich zelf besloten, en waar domooren aan het hoofd van het boekengerigt staan, zal hij niet gaarne zijne arbeid aan hun oordeel onderwerpen. Men denke slechts aan NAPOLEON, de spaansche inquisitie en derzelver trawanten!!!

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.